

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr., 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 8 kr., minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilvtör sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában).

Telefon-szám: 151.

Ugron indítványa.

Arad, április 16.

(—s) Az ellenzéki pártoknak nem volt elég a csütörtöki két szavazás, melyek a szabadelvű párt egységes és összetartó erejének fényes tanubizonyosságát szolgáltatták. Ugron Gábor és elvtársai megint bizalmatlansági rohammal mentek neki a Wekerle kormánynak, és előlött ismét szavazást provokáltak. Arra számítottak ezek az urak, hogy a disszidensek kiválása folytán meggyöngült szabadelvű párt nem az egyházpolitikai kérdésben, hanem a Kossuth-gyász kérdésében, mint amelynek segítségével a vállalkozás népszerű és hazafias színezetben tüntethető föl, leszavazható lesz. A kombináció azonban sehogy sem vágott be, amennyiben a képviselőház Ugron Gábornak heves kirohanásával (megszoktuk és megismertük már ezeknek a kirohanásoknak az erkölcsi erejét) kísért bizalmatlansági indítványát nem kevesebb, mint 104 szótöbbséggel teljesen elbuktatta úgy, hogy az napirendre senf kerülhet, hanem örökre el van temetve.

Eltekintve attól, hogy ezt az egész bizalmatlansági komédiát, dacára annak, hogy az az ellenzék kudarczainak s a kormány diadalainak számát gyarapította ismét egygyel, elítéljük, mert ez is csak arra szolgál, hogy a képviselőház munkáját hátráltassa, már pedig mi csakis a munkát tartjuk a törvényhozás működésének legfőbb céljául; mégis nem csekély megnyugvással és megelégedéssel vettünk tudomást erről a szavazásról, mert abban nemzetünk politikai érettségének és megbízható bölcsességének egy újabb eklatáns jelét látjuk.

Ugron Gábor hiába igyekezett megindító szavakban a kormányt úgy feltüntetni, mintha a nemzeti kegyelettel és közérzettel ellentétbe helyezte volna magát, hiába igyekezett a Kossuth név népszerűségének varázsával a kormányt hazafiatlanság vádjával illetni, a magyar képviselőház, mint a józan bölcseségű magyar nemzeti akarat képviselője szeme nem káprázott el ezektől a csillogó és bombasztikus kifejezésektől, mert okosságával fölismerte, hogy Ugronék szavaiban csak hatás vadászat van, semmi egyéb. És dacára annak, hogy Wekerle Sándornak sokkal nehezebb volt a helyzete, mint Ugronnak, mert a miniszterelnöknek nem a korlátlan érzélem, hanem az eszélység és tapintat parancsolta álláspontot kellett megvédelmeznie, a képviselőház nem habozott a kabinet álláspontjában az igazságot fölismerni.

Es valóban csaknem abban foglaltatik a helyes politikai igazság. Kifejezést adott ennek külföldben a képviselőház már akkor, midőn Kossuth Lajos temetési szertartására vonatkozólag elvetette az ellenzéki indítványokat, melyek állami hozzájárulást kívántak. A képviselőház ekkor már kimondotta, hogy a nemzeti érületnek teljesen elég van téve avval, a mit a képviselőház az elnök indítványára s a miniszterelnök hozzájárulásával elhatározott. S azért tulajdonképen már e határozat után is meghaladott és erőszakolt dolognak kellett tartani Ugron indítványát. Hallva pedig azt az indokolást, melylyel a székely pártvezér azt kísérelte, s mely szerint a kormány nemcsak a nemzeti érülettel, hanem a nemzeti akarral is ellentétbe jutott, éppenséggel neveltséges színben tünt fel Ugron Gábor uram. Mert avval az állításával, hogy a kormány közege a nemzeti akaratnak, közjogi tudatlanságának adta eklatáns jelét, midőn az 1848. III. törvénycikkkel homlokegyenest ellenkező abszurdumot mondott ki. Pedig hát egy politikustól, aki vezérszerepet arrogál magának, legkevesebb az, amit követelhetünk, hogy a törvényeket, főképen az alaptörvényeket, minők az 1848-ikiak, ismerje.

No de hát kár is erről többet beszélni; a képviselőház érdeme szerint méltatta az indítványt, s most már remélhetőleg ismét a komoly munka ideje következik.

BELFÖLD.

A nemzeti párt bomlása.

A nemzeti párt tegnapelőtt Horánszky Nándor elnöksége alatt tartott értekezletén felolvasták Veszter Imrénének Horánszky Nándorhoz írt levelét a melyben a pártból való kilépéseket jelentette be.

Veszter Imre kilépését a párt tudomásul vette.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, április 16.

Kezdete d. e. 10 órakor.

Elnök: Bánffy Dezső br., majd Perczel Dezső.

Jegyzők: Molnár, Eszterházy Kálmán, Papp Elek.

A kormány részéről jelen vannak: Wekerle Sándor miniszterelnök, Szilágyi Dezső. Hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök bejelenté, hogy Veszter Imre lemondott a bizottságokban viselt tagságáról, a

többek között az összeférhetlenségi bizottsági tagságáról is, figyelmezteti azonban, hogy az összeférhetlenségi tagságról a házszabályok értelmében lemondani nem lehet. (Helyeslés.)

Lukács Gyula erre nézve utal arra, hogy a jelen esetben lemondani nem lehet, legfőképen az illető képviselő felmentést kérhet.

Veszter Imre ugyan készséggel viseli a megbízatást tovább is, de azért a szokáshoz képest kéri a fölmentést.

Péchy Tamás is abban a véleményben van, hogy a felmentvény megadható, ha arra az illető képviselőnek meg vannak az okai.

Wekerle Sándor miniszterelnök konstatálja, hogy itt nincs eltérés a felfogásokban és így a Ház dönthet a kérdés fölött.

Elnök fölteszi a kérdést szavazásra.

Herman Ottó a szavazást nem tartja megengedhetőnek, mert a Ház határozat képtelen.

Horánszky Nándor utal arra, hogy ez nem olyan kérdés, amelynél a szavazás miatt scrupulositást lehetne támasztani. Nem is szükséges itt szavazni, hisz itt a Ház egyetértésben van.

A Ház ezután egyhangulag hozzájárult, hogy Veszter Imrénének a felmentvény megadassék.

Thaly Kálmán a napirend előtt szóba hozza, hogy a miniszterelnök Rákóczy halmvainak agnoskálásánál a diplomáciát dicsérte meg. Ebben nem a diplomáciának, hanem a történettudósoknak érdeme.

Wekerle Sándor konstatálja, hogy ő ezt nem is mondta, mert tényleg a történettudósok, többek között Thaly érdeme. (Helyeslés.)

A kötelező polgári házasság.

A 29. §-nál Horánszky Nándor nem helyesli, hogy a főispán disztrakciójakat rendezhessen, azzal, hogy külön embereket nevezhessen ki anyakönyvvezetőkül. Ehhez képest a §. b. c. d. pontjait kihagyatni kéri.

Mülek Lajos az osztrák-magyar monarchia helyett az osztrák és magyar monarchia kifejezést óhajtja a szövegbe fölvetetni.

Helfy Ignác Mülek indítványához hozzájárul, mert az természetes. De nem járulhat hozzá Horánszky indítványához, a melyet feleslegesnek tart. A kijelölt közegek után, a kik házasságot köthetnek, megjelölendőnek tartja, hogy házasságot köthetnek az illetők helyettesei. Kéri ennek a módosításnak fölvetését.

Szilágyi Dezső kijelenti, hogy a helyettesekre vonatkozó rendelkezést az anyakönyvi törvényben fogják precizizozni. (Helyeslés.)

Aponyi Albert gr. a törvény álláspontjára helyezkedve azt követeli, hogy itt a házasságkötés kizárólag az anyakönyvvezetőkre bizassék, mert a demokratikus álláspontnak nem megfelelő, hogy kivételes állású, gazdag emberek házasságát ne ugyanaz a közeg kösse meg, a ki a szegény emberek házasságát megköti. Ezért pártolja Horánszky indítványát.

A polgári házasság

törvényjavaslatának részleteit most tárgyalja a képviselőház. E nagyfontosságú tárgyalásokról az „Aradi Közlöny” minden nap kimerítő távirati tudósítást hoz. Lapunkra elő lehet fizetni bármely naptól, egy óra helyben 1 frt, vidékre 1 frt 20 kr-ával.

Dezső kéri az osztrak-magyar házasságkötés fenntartását, mert ez törvényes kifejezés. Ami pedig a többi indítványt illeti, kijelenti, hogy nem a demokrácia ellenére hoz javaslatba kivételes házasságkötést, de számolt a szokással és ezért kéri ez intézkedés fenntartását. (Helyeslés jobbfelől.)

A szakaszt változatlanul elfogadták.

A 36. §-nál Szapáry László gr. harmadik bekezdésül azt a módosítást ajánlja, hogy halálos beteget a pap is összeadhat és e tényéről 24 óra alatt jegyzőkönyvet kell küldenie a polgári tisztviselőhöz.

Teleszky István előadó nem járul a módosításhoz, mert az a javaslattal elvi ellentétben áll. (Helyeslés jobbfelől.)

A szakaszt változatlanul fogadták el. (Zajos általános helyeslés.)

A 39. §-nál Helfy Ignác ismertette az olaszoknál szokásos eljárást a házasság megkötésénél, óhajtaná, ha az nálunk is, ebben a §-ban bővebben körül volna írva. Mindenesetre kívánatosnak tartaná, hogy a polgári tisztviselő ruháján ott legyen Magyarország jelvénye.

Szilágyi Dezső igazságügyminiszter a bővebb körülírást az utasításokra kéri hagyni, itt a §-ban csak a minimumra kellett szorítkozni, nehogy aprólékos körülmények mint semmisségi okok szerepelhessenek.

Helfy megnyugtatta veszi tudomásul a miniszter kijelentéseit.

A szakaszt változatlanul fogadták el.

A 73. §-nál Apponyi Albert gr. a IV. fejezetre vonatkozó módosításait mind jelzi most és ha a kormány azokban valami figyelemreméltót talál, úgy azoknak tárgyalását holnapra halaszthatná, amikor majd a módosításokat aztán az egyes szakaszoknál beterjesztené. Ha pedig nem, hát akkor természetesen folynék a tárgyalás tovább. (Halljuk!) Itt a házasság felbontásáról, a bontó okokról van szó. Téves azt állítani, hogy a házasság felbontásának ma divatos mérve a protestánsok felfogásának kifolyása. Ez az állítás félreismerése a tényeknek és így a házassági intézmény megszilárdítására jelentékeny tényező volna, ha a házasságtörésben vétkes fél bizonyos időre a házasságkötéstől eltiltatnék. Ez olyan mód volna, mely a lehetőség korlátai között a lehető legmesszebb menő biztosíték volna a visszaélések ellenében. Egy másik aggodalma a holtánnyilváníthatóság van. Az özvegy a holtánnyilváníthatóság után új házasságra lép. Egyszerre aztán előáll a holtan volt férj. Most az egyház szerint az első házasság, a törvény szerint a második házasság érvényes. Ez olyan konfliktusa az érzelmeknek, amelyből kell kivezető utat keresni. Azt indítványozza tehát, hogy a szakaszt adják vissza új szövegezés végett a jogügyi bizottságnak. Ott van egy másik intézkedés, amely szerint sokszor az erkölcsi érzékében megtámadott és válásra kényszerített nő mondja ki a bíró vétkesnek és nem azt a férjet, aki a konfliktust előidézte. Ezen is változtatni kell. És ezeken érdemes 24 óráig gondolkodni. Ha elfogadja az ő álláspontját a jobboldal, úgy ma a tárgyalás felfüggesztendő és holnap folytatandó volna. Hanem, ő a hatalmi törekvések miatt elő fog állani, de az a megnyugvással, hogy ő megtette kötelességét. (Helyeslés balfelől.)

Szilágyi Dezső igazságügyminiszter első sorban is konstatálja, hogy soha még többség kisebbség irányában akkora előzékenységet nem mutatott, mint éppen ebben a vitában. Hozzájárul, hogy ennek a szakasznak tárgyalása holnapig elhalasztassék, bár kénytelen megjegyezni, hogy ez csupán udvarias engedelmény a többség részéről. (Helyeslés.) A mi a holtánnyilváníthatott fél hitestársának második házasságát illeti, arról az 54. §. intézkedik, csak hogy ez Apponyi figyelmét elkerülte. A tanácskozást nem kívánja felfüggeszteni csak az V. fejezetet.

Elnök kijelentése után a Ház ilyen értelemben határoz. Következik a VI. fejezet tárgyalása.

A 123. §-nál

Sághy Gyula nyújt be módosítást, melyet azonban Teleszky István előadó felszólalása után visszavont.

Az aradi vashidak.

— Aradváros rendkívüli közgyűlése. —

Arad, április 16.

I.

(G.) Az ige testet öltött. A mit huszonöt év óta egyre akarunk, a miért már annyi kezdeményező lépést tett huszonöt év óta Aradváros törvényhatósági bizottsága, ime a terv immár a megvalósulás stádiumába lépett.

Aradváros törvényhatósági bizottsága huszonöt év óta tegnap volt legelőször abban a kellemes helyzetben, hogy a Maroson át építendő közúti vashidak ügyében érdemlegesen határozott. S határozott! Olyan volt a határozat, a melylyel mindenki meg lehet elégedve, a ki Aradváros jövődjét fejlődését igazán szíven viseli.

Nagy többséggel szavazta meg ugyanis az államkincstár részére a hidak építéséhez való kétszázötvenezer forintot hozzászárulást, a melylyel a hidak felépítését most már biztosította s egyben olyan feltételekhez kötötte a hozzájárulást, a melyek — ha azokat a pénzügyminiszterium elfogadja — áldozatnak sem nevezhető csekélység értékére szállítja le a most még nagynak tetsző hozzájárulási összeget.

Mindenkinek tisztában kell lennie azzal, hogy mily óriási fontossággal bír Aradváros fejlődésére ez a két vashid a mely nemcsak Uj-Araddal és a várral köt össze bennünket, hanem biztos kilátást nyújt a Maros mentében fekvő elmaradt város részére is. Az Uj-Araddal összekötő vashid jelesül élni kiteni fogja Arad kereskedelmi forgalmát, előmozdítja ipari érdekeit és legfőbb biztosítékát képezi annak a természetes követelménynek, hogy a Temes megyéhez tartozó virágzó nagyközség közgazgatási tekintetben Aradmegyéhez s illeves közvetlenül Aradhoz kapcsolassék.

Mindezekhez biztosra vehető, kétségtelen előnyökhöz ha hozzá vesszük, hogy a vashidon szedendő vámból befolyó jövedelemnek négy százaléka és az ezen felül maradó kincstári jövedelem arányos része évenként visszatérül s egyik állandó jövedelmi ágát fogja képezni Aradváros közönsége háztartásának, akkor igazán nevelésesnek tűnnek fel azok az érvek, a melyekkel a hidak kiépítését a törvényhatóság közgyűlésén ellenzékeskedő városatyák elodáznák, vagy éppen megghusítani akarták.

Őszintén örvendünk, hogy a garaszkodás híveinek ezen törekvése hajótörést szenvedett s hogy a tanács javaslatának tegnapi diadala olyan fényes volt, a minőt a vashidak létesítése érdekében kifejtett czéltudatos, buzgó működése után méltán megérdemelt.

A nagy érdeklődés mellett a két óra hosszát tartó élénk és tárgyilagos vita közben lefolyt közgyűlésről a következő részletes tudósítást adjuk.

II.

Fábián László főispán elnöklété alatt jelen voltak: Salacz Gyula polgármester, Insitöris Kálmán főjegyző, Sarlot Domonkos főkapitány, Parecz István, Varjassy Lajos tanácsnokok, Penger János dr. főügyész, Kádas Kálmán, és ifj. Lócs Rezső aljegyzők továbbá Virágh Lajos, Szondy Béla, Dániel Kálmán, Reicher Béla, Bund Henrik, Reicher Károly, Urbányi Béla, Csiky Károly, Hadanyák József, Posgay Lajos dr., Tisch Mór dr., Kilényi János, Boros Vida, Szontagh Gyula, E. Illés László, Nokilits Péter, Magyar Ferencz, Jankovits György, Boros Beni, Tarjányi Vilmos, Pekár Károly, Blaskovits Antal, Bauer Gyula, Meistrovits János, Jánossy Dömjén, Barabás Béla, Walfisch Armin, Réthy Lipót, Pohl Károly, Tóth József, Prodanovits Döme, Mihalik József, Schwartz Jenő dr., Madarász Antal, Lusztig Armin, Klein Ignác, Nesnera Aladár, Kugler István, Zöldy Jenő, Ravasz Imre, Schuster Illés, Müller Károly, Dományi József, Szöllössy Károly,

Bing Vilmos, Mittner József, Tenner Lajos, Weidenfeld István, Barth Lajos, Schör Albert, Pollák Gyula, Kiss István, Avarffy Ferencz, Mayer Miksa, Purczel Béla, Tedeschy Viktor, Kristyórány János, Reicher Ferencz, Ring Lajos, Sallay Béla, Winter Adolf, Pless Mór, Millig József, Walder Gyula, Varjassy József, Avarffy Ferencz, Schöpkesz Ede, Hegedüs László, Lukácsy Miklos, Reinhardt Fülöp, Zemplényi Sándor, Robitsek Agost dr, Marek Samu, Gyniai István, Domonkos Lajos, Szathmáry János, Steiner Jakab, Schuster Henrik dr, Nagy Kálmán, Bing Ede, Heinz Gábor, Vizer Lajos stb. bizottsági tagok és Sorbán János főispáni titkár.

Fábián László főispán üdvözlöi a törvényhatósági bizottság megjelent tagjait s bejelentvén, hogy a rendkívüli közgyűlés egybehívását a Maroson át építendő közúti vashidak tárgyában leérkezett és sürgős intézkedéseket igénylő pénzügyminiszteri intézkedés tette szükségessé, a közgyűlést megnyitottnak nyilvánítja.

Parecz István előadó terjesztette elő ezután a tanács alaposan indokolt javaslatát, melyből a következő részleteket emeljük ki. Több mint két évtizede annak, hogy naponta érezhetőbbé válik az Uj-Araddal való egyenes összeköttetés hiánya és hogy a hiány pótlásának eszméjével foglalkozik a város törvényhatósága. S kellett is vele foglalkozni, mert az egyenes összeköttetésnek jelentékeny előnyei vannak. Az alsó város rohamosan hanyatlak s ha közte és Uj-Arad között szoros összeköttetés nem létesül, nem is fog fellendülni. Már 1888-ban hosszas vajadás után felirt a város a vashidakért a kormányhoz, 1891-ig nem történt semmi, ekkor azután értekezlet volt a pénzügyminiszteriumban, mire 1892. április havában megtörtént a közigazgatási bejárás és megállapították a hidak kiépítésének részletes módjait. Tervek szerint az uj-aradi vashidnak az Óvár-terén át az Uj-Arad főutójába kell vezetni, míg a várba vezető vashid az Eötvös utca irányában épül. Az ujaradi vashid létesítésével kapcsolatosan ármentesíteni kell, s mindkét hid előtt feljárókat kell kiépíteni. Ezeket a terveket már jóváhagyta a közgyűlés. Most a pénzügyminiszter intézkedésben közli a törvényhatósággal, hogy hajlandó kiépíteni 750.000 frt költséggel a vashidakat, ha részére a város 250.000 frt hozzájárulást megszavaz. E hozzájárulással szemben a jelenlegi vámtarifája érvényben tartásából és a személyek egy krajczáros megvásárolásából befolyó jövedelem 4 százalékát és a felüljövdelem felerészét a kincstár visszatéríti a városnak a mely az Óvartér ármentesítése révén 43 katasztrális hold ármentes területet nyer, a mely most használatlan.

A tanács megszavazni kéri a hozzájárulást, de feltételekhez kívánja kötni, a melyek közül kiemeljük a következőket. A tervek szerint tartozik a hidakat kiépíteni, saját költségén jókarban tartani. A Boczkó utcától a vámházig terjedő útvonal a város tulajdonába megy át. A város a 250000 frtos végleges hozzájárulást csak akkor folyosítja, ha a kincstár a hidakat átadta a forgalomnak. A jövedelemre minden évben megejtessék leszámolás s a városra eső rész pontosan folyósíttassék. E főfeltételeken kívül még abbéli óhaját fejezze ki a város, hogy a hozzájárulást maga a kincstár adja kölcsön s ne kebelezze be a zálogjogot a város ingatlanaira. Ezenfelül a város a gyalogosok hidvámját 2krban atározná meg s óhajja, hogy a kocsis forgalom elől elzárandó várbeli hid vámentes legyen, mert csekély forgalma alig fedezhetné a kezelési költségeket.

Előadó ezután hosszabb indokolással kérte a tanács javaslatának elfogadását. (Elfogadjuk!) (Helyeslés.)

Domonkos Lajos melegen pártolja a javaslatot, mert a vashidak nemcsak az ipar és kereskedelemnek adnak lendületet, hanem tetemes jövedelemre nyújtanak kilátást.

Steiner Jakab: Arad Magyarországhoz tartozik, tehát építsen neki ingyen hidakat az állam. Nézze meg a pénzügyminiszter a város telekkönyvét s azután adjon mindent ingyen. (Nagy derűtség.)

Pohl Károly alig 8 éve lakik Aradon, de azért tud a város javáért lelkesedni s megszavazta a hozzájárulást. A városnak csak úgy lehet jövője, ha terjeszkedik s ekkor ő is

megél, de ha nem terjeszkedik, összepakol és elmegy.

Közbeszólás: Menjen! (Perczekig tartó derűtség.)

Varga József örömmel üdvözlés melegen pártolja a tanács javaslatát.

Müller Károly utal arra, hogy a város újabb alkotásai a felmerülő költségekkel szemben óvatosságra intenek. A hidkérdést nem látja eléggé megvilágítva s ezért azt a közvetítő indítványt terjeszti elő, hogy a tanács-javaslatot kinyomatva küldjék meg tanulmányozás végett a bizottsági tagoknak, tárgyalassák le a pénzügyi bizottsággal s azután határozzanak felette. Ezzel az ügy nem szenved, sőt pozitívást nyer.

Boros Beni elismeri, hogy óvatosan kell költsékezni, de Arad nem állhat meg akkor, a midőn nagy csélok előtt áll. Nem állhat meg különösen most, mikor haladását az egész ország elismeri s nem állhat meg főleg pénzkérdés miatt. A 25 év óta vajdó kérdés elég világos, s örömmel konstatálja, hogy a megoldás czélszerűsége ellen senki sem szólalt fel. A mi a hozzájárulást illeti, az olyan feltételekhez van kötve, a melyekhez — ha a város keresztülviszi — őszintén gratulál a tanácsnak, mert nemcsak vashidak lesznek, hanem rendezve lesz egy városrész a kincstár költségére, ami még vashidak nélkül is mindig megér a városnak 250,000 frtot. A vámtételek a gyalogvám 2 krra való felemelésével olyanok, a melyek jövedelmet is biztosítanak a mellett, hogy a hid kifizeti magát. Minden kikötés, a mit a tanács javasolt, föltétlenül előnyös a városra. A jó és hasznos kérdés megoldásának elhalasztását nem pártolja s nem tartja méltónak a városhoz, hogy midőn tisztesen visszatérül 250,000 frtről van szó, előre kamatokat számítgasson. Pártolja és elfogadja a tanács javaslatát.

Varjassy József Boros Beni kitünő érvelését teljesen osztja, csak azt kívánja még hozzátenni, hogy mikor a kormány nem magának, hanem a városnak épít s Új-Aradnak Aradhoz való kapcsolása van kilátásban, akkor a város hozzá kell, hogy járuljon az építési költségekhez.

Barabás Béla dr. mintán elmondja, mikép nyilatkozott Jókai Mór Kossuth Ferencz előtt — a mikor ők hárman beszélgettek Aradról — belátja, hogy a hid Aradra is, Új-Aradra is, de a kincstárra is előnyös. Utalva a város szabadalmi levelére, kérdi, hogy van-e joga a kincstárnak építkezni? Nem hiszi, hogy van. Csak úgy szavazza meg a hozzájárulást, ha Új-Aradnak Aradhoz való csatolása előre biztosítottatik.

Boros Vida Barabás felszólalásából látja, hogy ő nem hidat akar, hanem pert, a mely nem vezetnet eredményre, mert a szabadalomlevél nyújtotta jogok régen elévültek a kincstár javára. Új-Arad idecsatolása kérdéses sem lehet, annyira természetes. Elfogadja a javaslatot.

Mittner József pártolja a javaslatot s megszavazza a hozzájárulást.

Hegedűs László mintán Barabás más mederbe terelte a vitát, számításokat tesz s kimutatja hogy a vashid — ha a város építi — ki — 500.000 frtba kerül. Egyébként melegen pártolja a javaslatot.

Müller Károly, a kinek Boros Beni érvei sem imponálnak, halasztó indítványát ajánlja.

Fábián László főispán a vitát berebesztve czélszerűtlenné tartja a halasztást, mert az építkezéseket mielőbb meg akarják kezdeni. Müller Károly indítványára s ha az elbukik, a tanács javaslatára elrendeli a szavazást.

A szavazás megejtetvén, Müller halasztó indítványát elvetették s a tanács javaslatát 50 szóval 30 ellen elfogadták, mire a közgyűlés véget ért.

Ülés vége 6 órakor.

IDŐJÁRÁS.

Légnemés: reggel 7 órakor 767.3 milliméter, délután 2 órakor 764.2 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° + 11.8, délután 2 órakor C° + 19.9. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor K. 5. délután 2 órakor DK. 5. Felhőzet: reggel félderült, délután félderült. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

IDŐJÓSLAS.

A központi meteorológiai intézetek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Április 17. —

Száraz. — Hőemelkedés.

Az arad-csanádi öntöző-csatorna.

— A társulat közgyűlése. —

Arad, április 16.

Örvendetes gyorsasággal közeledik a megvalósulás felé az arad-csanádi öntöző csatorna nagy fontosságú vízművének terve, a mely hivatva van a hálózatba felveendő óriási földterületek gazdasági viszonyaira előnyös változást gyakorolni.

Vasárnap délelőtt gyülekeztek Vásárhelyi Béla társulati alelnök összehívása folytán az aláírók közgyűlésre, hogy a készen lévő tervek és költségvetés alapján határozzanak a társulat további teendői tárgyában.

Az ülésen Zselinszky Róbert gróf elnökölt. Részletes tudósításunk a következő.

Jelen voltak: Boros Beni, dr. Takácsy Sándor, Vásárhelyi Béla, Vásárhelyi László, Purgly János, Bohus István, Bohus Zsigmond, Juhász Mihály, Bendl Odön, Vancsó Dezső, Halmay Andor, Nagel Vilmos, Weidenfeld Lajos, Blaskovits Aladár, Hász Antal, br. Bánhidny Antal, Kintzig János, Solymossy Lajos, Achim Imre stb.

Zselinszky Róbert gróf elnök az ílést 10 órakor megnyitja s felkéri Vásárhelyi Béla, alelnököt, hogy a társulat eddigi működéséről s a kiadott összegekről tegyen jelentést.

Vásárhelyi Béla felolvassa a jelentést, melyet egyhangulag tudomásul vettek. A számadás megvizsgálására Solymossy Lajost, Weidenfeld Lajost és Halmay Andort kérték fel.

Az öntözési tervekről és költségvetésről Vásárhelyi Béla alelnök olvassa fel a számadatokat s felkéri Tomka Emil főmérnököt, hogy a tervekét mutassa is be.

Tomka Emil főmérnök jelzi, hogy rövid időn az összes munkálatok be lesznek fejezve s azokat fel fogják terjeszteni a miniszteriumhoz. Együttal bemutatja a rajzokat.

Vásárhelyi Béla azt ajánlja, hogy a tervekét állítsák ki a hivatalban, hogy mindenkinek legyen ideje beható vizsgálat tárgyává tenni azokat. Az eddig már elvégzett és a jövőre teendőket nyomassák ki, s abban elő legyenek adva s végleges megalakulásnak különféle módjai is, a melyeket azután az aláíróknak küldjenek el, így legalább nyugodtan meggondolhatja mindenki, hogy mikép határozzon e fontos ügyben.

Vásárhelyi Béla konstatálja, hogy ez kezdettől fogva tervbe volt véve. Nagyon könnyen megtörténhetik azonban hogy a miniszterium nem fogadja el, a megalakulásnak azt a módját, a melyben megállapodnak. Epe az okból az a nézete, hogy a minisztert kériék fel egy anket megtartására, a melyen a társulat tagjaival közös megállapodásra lehetne jutni.

Boros Beni csatlakozik Vásárhelyi László azon indítványához, hogy a társulat működési jelentése nyomtatásban az aláírók között kiosztassák, de ő szeretné, ha a térképeket is sokszorosítanák, mert ebből világosan láthatná mindenki, hogy mely területek azok, a hol még aláírókat kereshetnek a birtokosok, mert bizony-bizony az eddig aláírt parcellák széjjel vannak, egymástól távol esnek. Az is bizonyos, hogy a társulat csak engedéllyel működhetik s enélkül az új vállalat nem létesíthető. Mikor mi az engedélyt kérjük, nekünk be kell mutatni számokban mindent, azt is, hogy a Marosból mennyi vizet akarunk kiemelni. Ha egy ilyen meghatározott mennyiségre engedélyt kapunk, ehhez kell alkalmazkodnunk. Igen ám, de a mostani terv szerint éppen annyi vizet emelünk ki a Marosból, amennyi az eddigi aláíróknak elég lesz s ha terjeszkedni akarunk, mindig több birtokost akarunk bevenni a társulatba, meg leszünk kötve, mert nem lesz vizünk. Az olyan vállalat pedig, a melyik nem tud előre haladni, holt vállalat.

Kivánom tehát, hogy a mostani maximális szám, a 18 köbméter viz, felemeltessék 30 köbméterre s a tervek is ennek megfelelőleg alakíttassanak át. Azon felül a társulatnak kizárólagos jogra van szüksége, mert ha a vizet mindenki használhatja, a társulat óriási kárt szenved. Indítványozza tehát, hogy a társulat 20 kbm. vizet eszközöljön ki a kormánytól, amely 30-ra is fölemelhető legyen kedvező vizállás mellett. Ha ezt elfogadja a kormány, akkor haladéktalanul fel kell kérni arra is, hogy az engedély okmányt a lehető leggyorsabban adja ki. (Altalános helyeslés.)

Elnök, Boros Beni indítványát egyhangulag elfogadottnak jelenti ki. Végezetül elismerő szavakban köszöni meg Tomka Emil és Papp Elemér mérnökök kitartó és fáradságot nem ismerő munkásságát, melylyel oly nagy szolgálatot tettek a társulatnak. (Eljenzés.)

A gyűlés kevéssel 12 óra előtt ért véget.

HIREK.

Április 17. Kedd. Róm. kath. naptár: Anicét. — Protestáns naptár: Anicét. — Görög-keleti naptár (április 5.): Diodor. — A nap két 4 óra 55 perczkor, nyugasik 6 óra 34 perczkor.

Szabadságharczi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület, II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 és délután 2—5 óráig. Bemevet díjtalan.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Heiység: Poigári iskola, földszint.

Április 19. Aradmegye tavaszi évnegyedes közgyűlése, délelőtt 9 órakor.

Május 6. Az arad-csanádi egyesült vasutak közgyűlése, délelőtt 11 órakor.

Vonatok közlekedése.

—Érvényes 1893. évi október hó 1-től.—

ARADRÓL	ARADRA
<i>Budapest felé indul:</i>	<i>Budapest felé érkezik:</i>
Nagyvárad reggel 5.18	Vv. Csabáról reggel 9.10
Nagyvárad este 4.30	Nagyvárad este 8.45
Gyorsvonat reggel 8.25	Személyvonat reggel 6.55
Személyvonat d. e. 11.25	Személyvonat d. u. 3.50
Személyvonat este 9.45	Gyorsvonat este 6.57
<i>Erdély felé:</i>	<i>Erdély felé:</i>
Személyvonat reggel 6.35	Vv. Radna-Lippa r. 7.—
Radna-Lippa d. u. 2.25	Személyvonat d. e. 11.—
Személyvonat d. u. 4.30	Személyvonat este 8.55
<i>Temesvár felé:</i>	<i>Temesvár felé:</i>
Személyvonat reggel 6.25	Személyvonat reggel 9.44
Személyvonat d. e. 11.30	Személyvonat este 8.45
Személyvonat d. u. 5.58	Személyvonat este 10.55
<i>Szeged felé:</i>	<i>Szeged felé:</i>
Személyvonat reggel 5.—	Vegyesvonat reggel 8.50
Személyvonat d. e. 9.—	Személyvonat este 7.05
Vegyesvonat d. u. 4.25	Személyvonat este 10.—
<i>Gurahoncz felé:</i>	<i>Gurahoncz felé:</i>
Személyvonat reggel 6.30	Személyvonat reggel 8.08
Személyvonat d. u. 5.15	Személyvonat este 6.52

— Személyi hírek. Nátalfalussy Kornél tankerületi főigazgató a napokban az aradi középiskolák látogatására ideérkezik. — Salacz Gyula kir. tanácsos polgármester vasárnap este Budapestről hazaérkezett.

— A hivatalos lapból. A király Zubkovic Arzen pénzügyministeriumi osztálytanácsost a pénzügyi közigazgatási bírósághoz ítélőbíróvá nevezte ki.

— Pusztá földért — ordóséget. Nagyonfontosságú volt a tárgy, melyet a Salacz Gyula polgármester által tegnap délutánra összehívott városatyák értekezlete meghallgatott. A földmívelésügyi miniszter ugyanis egy bizalmasabb értekezleten, melyen Fábián László főispán, Boros Beni orsz. képviselő, Salacz Gyula polgármester vettek részt előadta, hogy ő a városnak egy bizonyos területért, melyen köztisztviselőknek állami támogatásra lakházak építenének, hajlandó az átengedett terület értékében a Csálai-erdőből egy részt cserébe átengedni. Annál is inkább fontos és előnyös ez a városra nézve, mert így a város az O-vár-téren, melyet átengedne, ha t. i. a vashidak létesülése alkalmával ezen terület ármentesítettnek egy városrészt nyerne és ezen felül még egy részt a Csálai-erdőből. A csálai-erdő ezen most megszereshető része a veszett fejsze nyelét képviselné, melyet egykor a

város, midőn az állam által felajánlott választásnál a régi sörház és Csálai-erdő között a sörház választásával eljárt. A földmívelésügyi miniszter propositiója különben magában véve olyan természetű dolog, mely önként ajánlja magát.

— **A harmadik kerületi választás.** Aradváros harmadik választókerületében vasárnap fellendült az alkotmányos élet. A Kapa-utcai iskolában városi törvényhatósági bizottsági tagot választottak. Már korán reggel jobb ügyhöz méltó buzgalommal folyt a szabad választási jog korlátozását czélzó kapacitálás az egész vonalon. A szavazatszedő bizottság elnöke Remetey Fülöp Károly, helyettese Tedeschy Viktor, jegyzője Vannay Gyula voltak. Bizalmi férfiakul működtek Millig Mátyás, Rajta György, Bozsik György és Hinner Benő. Tollnokok Péczely Arpád és Szathmáry Lajos voltak. A szavazás reggel 9 órakor kezdődött s csak dél felé ment gyorsan. Délig 118 szavazat folyt be, délután 4 óráig 246 választó szavazott le. A választás eredménye a következő. A függetlenségi párt töle megszokott egyetértéssel egy törvényhatósági bizottsági tagsági helyre a saját kebeléből két embert jelölt, az egyiket hivatalosan, a másikat amugy. Beadatott összesen 246 szavazat. Eből Dobró Józsa 139, Steigerwald Alajos 106 és Movrin Károly egy szavazatot kapott. Voltak még forgalomban Mosóczy Gábor féle czédulák is, de azokkal senki sem szavazott. Dobró Józának 33 szótöbbséggel történt megválasztását 5 órakor publikálta a választási elnök. Egyéb baj nem történt.

— **Gyorsvonat Predeálig.** Az új gyorsvonat Budapestről Aradon át Predeálig május 1-től közlekedik. Az új vonaton csak első osztályú kocsikon lehet utazni. A gyorsvonat hálókocsikkal is fel lesz szerelve.

— **Az aradi telefonhálózat kibővítése.** A városi telefont hálózat kibővítése tárgyában volt tegnap a közigazgatási bejárás. A tárgyaláson részt vettek: Balla központi főmérnök mint elnök Gul mérnök a N.-váradai posta és távirada igazgatóságától, Dálfy József kir. főmérnök, Sarlot Domokos főkapitány, Virágh Lajos főmérnök. A kibővítés részint a már meglevő vezetéseken történik, részint újabb vonalakat létesítenek. Ilyen újabb irányok: a posta és távirada hivatalától a Neumann-féle palotáig, innen a Purgly házig s folytatólag az ezen vonalon a Wanicsek házig — továbbá az egy egészen új vonal lenne Gájban a Magyar és Templom utazában a román templomig.

— **Öröm és gyász.** Egész életünket e két érzet: az öröm és gyász érzete kíséri, de felváltva. Hanem hogy egy személyt egy napon érje az öröme legnagyobbika és a fájdalom leg súlyosabbika, szinte hihetetlen és mégis úgy történt. Az élet egy regényfejezete ez. **Bodroghy-né Hídegh. Gizella** urnő már régebben súlyos betegen feküdt. Agyánál ott virrasztott az önfeláldozó szeretet, s a leánya. És az anya mindinkább érezte közeledni a véget. Utolsó kívánsága volt, hogy leányát, a rajongásig szeretett leányt ki, mennyasszony volt, férje karjai között láthassa. A távolból sürgöny hívta a betegágyhoz a vőlegényt. — **Kronaggi báró; Maurer Oszkárt,** ki dispencziót nyerve oltár elé vezette aráját. Az anya végkívánsága beteljesedett. A halál mintha ezt várta volna. Midőn a templomból megtérő párt megáldotta reszkető kezekkel, visszarogyott parnái közé és gyermekeit szerető lelkét magához vette az Úr. A szép menyasszony pedig kitörölte szemciből az öröm könnyeket,

hiszen felszöktek helyébea gyász keserű könnyüi is gyászt öltött.

— **Megkerült pénztárca.** A mult héten — mint már megirtuk — **Deutsch Testvérek** tüzletének elárúsító asztaláról egy 126 forintot tartalmazó pénztárca eltűnt. Valami **Arland** a Józsefet gyanúsítottak hirtelenjében, hanem tegnap megkerülvén a tárca, bebizonyult a gyanúsítás szeleverdísége. A pénztárcazt **Lengyel Richárd** és **Csepreghy Mihály** találták meg a **Lycoum** kertben elrejtve a reádobott porral. A tárca tehát megvan, hanem a pénz, a zhiányzik belőle.

— **A szárazéri társulat osztályozó bizottsága** — mint levelezőnk írja — e hó 13-án Makón ülést tartott, a melyen az osztályozásra nézve több fontos elvi kérdést döntöttek el. Az ülésen Aradról **Salacz Gyula** kir. tanácsos, polgármester vett részt.

— **Léprekerült szarka.** **Aradi Henrik,** a vasuti vendéglős főpinczére panaszt tett, hogy pénztárából napról-napra, fogy a pénz. Tegnap éjjel aztán, kilesték, hogy vajon ki lehet az enyves kezű? A les sikerült és **Vig Sándor,** hetes személyében feltalálták a tolvaj szarkát. Az ügyet áttette a rendőrség a vizsgáló biróhoz.

— **Uj személyvonat Aradtól—Soborsinig.** Az államvasutak igazgatósága az aradhegyaljai birtokosságot május elsejétől kezdve kedves meglepetésben részesíti. Egy új személyvonatot indít Aradtól Soborsinig, mely naponta délután 2 órakor indul Aradról Soborsiniba. Soborsinból a közönség kényelmére való tekintettel pedig reggel 7 órakor érkezik Aradra vissza.

— **A székesegyház zálogba tett oltári kincsei.** Temesvárott, mint tudósítónk jelenti, városszerte nagy feltűnést keltett a székesegyház oltári kincseinek eltűnése. **Desseffy püspök,** mint tegnap misézni kezdett, kénytelen volt az oltárt otthagyni, mivel az oltáreszközök hiányoztak. Először lopásra gondoltak, de később kitűnt, hogy az oltári kincseket **Burján** egyházi szolga elzalogosította, a templomszolga már régebb idő óta tizitolvajlásait, s darabonként a zálogba az oltári kincseket. A tolvajt letartóztatták.

— **Kossuth Ferencz elutazása.** **Kossuth Ferencz** tegnap délelőtt mintán **Ambrozovics**knál megebedelt, a hol **Ruttkayné**től elbucsuzott, **Károlyi Gábor** grófhoz ment, a hol már vártak rá **Eötvös Károly,** **Herman Ottó,** **Horváth Adam,** orsz. képviselő, továbbá **Mérey Ernő,** **Kreith Béla** gróf, **Gunszt titkár** és **Basso. Gr. dr.,** **Károlyi Gábor** lakásáról a társaság **Eötvös Károly** kivételével a déli vaspályához hajtatott, a hol künn voltak már az **Ambrozovics-család,** **Meszlényi Lajos,** **Helfi Ignác,** **Thaly Kálmán,** **Justh Gyula,** **Rudnay József** és neje; **Lukács Gyula** a főváros részéről pedig **Gerlóczy Károly** polgármester és **Amtmann Géza,** künn várta még **Kossuth Ferencz**et ötszáz feketébe öltözött nő is **Asbóth Ilona,** **Szelestay Gézané** és **Kovács Eteleka** vezetése alatt. A nők nevében **Asbóth Ilona** beszélt azzal fejezte be beszédét: „Gyere haza **Kossuth Ferencz!**“ A főváros részéről **Gerlóczy** polgármester beszélt: a mire **Kossuth Ferencz** meghatottan válaszolt. Nem tudja, ugymond, hogy mikor jön haza, mert az a politikai helyzettől függ, de ő arra fog törekedni, hogy a politikai viszonyok úgy alakuljanak, hogy mielőbb hazajöhessen. Az ötszáz nő mindegyik egy-egy bokrétát hozott magával s mikor az elsőt csengették a rengeteg virágot mind behajgálták a kocsiba, melyen **Kossuth** volt utazandó. Mikor pedig 4 óra 45 perczkor a vonat kirobogott a pályaudvarról a nők a „Gyere haza **Kossuth Ferencz!**“ dalt énekelték s ennek a hangjai mellett jöttek be a városba.

— **A kereskedelmi akadémia kölcsöne.** Az aradi kereskedelmi testület tudvalevőleg folyamodott a kultuszminiszterhez: adna olcsó és könnyen törleszhető állami kölcsönt az akadémia internatusának építéséhez. Ebben az ügyben a minap küldöttség járt Budapesten, azóta pedig **Atzél Péter,** fáradozott abban, hogy a kérelem kedvezőnek intéztesse el. Atzél tegnap táviratilag értesítette **Szon-tágh Gyulát,** a kereskedelmi testület elnö-

két, hogy a miniszter a huszezer forintos kölcsönt engedélyezte. A kereskedelmi testület 4 és fél százalékra kapja 37 évi törlesztésre az építési költséget.

— **Athelyezett mérnökök.** A földmívelésügyi miniszter **Maier Vilmos** és **Zsolter János** aradi kataszteri mérnököket Szathmárra a második kataszteri felügyelőséghez helyezte át.

— **Kedvezmény a telepeseknek.** A földmívelési miniszter részéről áttelepítésre kiszemelt családoknak, illetve az egyes telepeseknek a kereskedelmi miniszter azt a kedvezményt adta, hogy bárhonnán, bármely telepre a magyar államvasut összes vonalaira személyes és vegyes vonaton harmadik osztályú féljeggyel utazhatnak, ugyszintén bármilyen ingóságukat 50 százalék engedménnyel szállíthatják. A kedvezményt a földmívelési miniszter által kiállított igazolványra kaphatják meg a telepesek.

— **Társas vacsora a kaszinóban.** Az aradi kaszinó e hét folyamán, csütörtökön este 8 órakor társas vacsorát rendez saját helyiségében, mely alkalommal **Jókai Mór** összes műveinek egy diszpeldányát fogják a tagok közt kisorsolni.

— **Tolvaj önkétes.** **Braun Miksát,** a csász. és kir. 33-ik gyalogezredben szolgált egyéves önkéntest, a ki Pécskán **Fleischmann Herman** kereskedő kárára többszöri betöréses lopást követett el, az aradi hadbírósg tegnap délelőtt tizenkét évi fegyházra ítélte. Az ítéletet — mint értesülünk — **Spiegel József** br, dandárparancsnok még nem írta alá, mert nagyon súlyosnak találja. Mint hírlik az ítéletet ma hirdetik ki **Braun Miksa** előtt.

— **Negyvenszer forintos haszonbérlet.** **Edelsheim-Gyulai** bárónak zaránd-vasvárdi mezőgazdasági nagybirtokát egy új-szent-annai svábokból álló konzorcium vette ki haszonbérbe, évi negyvenszer forint haszonbérért. A konzorcium főörökve, hogy e vidéken a mezőgazdaságnak nagyobb lendületet adjon.

— **Szerencsétlenség.** Az aradi indóház pályaudvarában vasárnap délután 2 óra 45 perczkor induló vonat kocsijai közé került saját vigyázatlansága következtében **Brettmann Simon** kalauz. A vonat jobb lábát ketté törte. **Green Nándor** rendőrhadnagy a kórházba vitette, a hol a szerencsétlen kalauz lábát nyomban amputálták.

— **Gyászünnepegy.** Boldognit **Brúlda** urhölgy egy árvaház alaptöke alapítója emlékének tiszteletére ma kedden este 6 órakor az árvaházban (Lujza-utca 1. sz.) gyászünnepegy fog tartatni.

— **Megszakított kéjutazás.** **Bátkay Pál** hévizi illetőségű kovácslegény vasárnap egy kis kéjutazást akart rendezni. Hanem utólrte őt is a kéjutazók fáma: későn érkezett. A vonat már indult s miután jegye meg volt váltva felugrott a vonatra. Történetesen olyan cupéra ugrott fel, melynek ajtaja be volt zárva s hiába rázta az ajtó kilincset, nem nyílt ki. Látva a vonatvezető a kapaszkodó embert megállította a vonatot és **Bátkay Pál** uramat le szállították róla sőt még 5 forint pénzbüntetést is róttak reá.

— **Viszalepet szerkesztő.** A felségserető cikkek miatt konfiskált „**Olvásd**“ című hetilap főszerkesztője **Pongrátz Béla** a lap szerkesztésétől visszalépett.

— **Lövöldöző gyermekek.** Régi dolog, hogy kés, villa, olló nem gyerekek kezébe való. Tegnap ezen szabályt áthágták **Maurer Géza** és **Brassá Dezső** asztalos inasok. A **Moros** partra mentek fióbert puskákkal czélba lövöldözni. A kis suhancok a mulatságát hirtelen sikoly szakította meg. **Ugyanis Szimonics Márton Péter** nevű kis fiát egy kilőtt golyó érte. Szerencsére, hogy a távolság elvette az erejét a fardt golyónak. A ficskókat 10—10 forint pénzbírságra ítélték.

— **Vasárnapi verekedők.** Minden vasárnapnak megvan a maga korecsma verekedése. Történik pedig ez a következőképen: Összeülnek hárman-négyen avval a szándékkal hogy majd ke-

délyes diskurálás közben csendesen kvaterkásni fognak. Diskurálás közben egyszer csak az egyik-hök ellenvéleménye támad. (Az ellenvélemény györendesen a harmadik-negyedik liternél szokott mákezdődni.) Az ellenvéleményből vita, a vitából béheves vitaközös, minék vége 100 eset közül 99-szer vereség. Így történt ez most vasárnap is. Filip Antal, Hárló Antal és Árgyelán János a csendes beszélgetés kiinduló pontjától eljutottak a vereség tényéig, mi fölött elmékedni rá fognak érni azon két nap alatt, a mit rájuk róttak.

— **Drága sligovicza.** Krisztics József budapesti asztalos segéd, rezervista, a tegnap reggel Aradra érkező személy vonattal utazott, hogy a 33. ezrednél le t ű b n g o l j a a 13 n a p o k a t. E feletti örömben Szólnokon féllitersligoviczát vett s azt elfogyasztva Morfeusz karjaiba dőlt. Kétegházán felbredvén, észrevette, hogy ismeretlen utitársai közül egy, a kivel megosztotta az isteni italt, elpárolgott s vele együtt 35 frtokkal megtöltött bukszája is. Soh'se hittem volna, — így kesergett — hogy létezhesen olyan hitvány gazember, a ki még rongy 85 frtokra is rá legyen szorulva.

— **A pálinka áldozata.** M e g y e s - B o d z á s o n — mint onnan levelezőnk írja — a napokban K o h n József kocsmája mellett F e h e r Hermina holttestét találták. Az eset története a következő: Fehér Hermina özigányasszony jelenleg 30 éves és 14 évig élt vadházasságban egy tapasztó özigánnyal. Már fiatalabb korában is szerette a pálinkát, hanem az utóbbi időben valósággal rabja lett az itálnak. Az orvosok konstatálták hogy a szerfelett élvezett ital tette tönkre az asszony belszervezetét, minék következtében szívszélhűdés érte.

— **Elcsípett rablóbanda.** A lippai járásból tegnap egy egész rablóbandát kísért be a csendőrség a kir. ügyészséghez. Kilencz férfi és egy nőből áll a diszes csapat. Nevök: R o m á n Juon, id. P e j a György, P e t k o Flore, P a j a Juon, G e l l e t z Péter, M a l a l a t s e s z k u György, J ó n á s Gyula, F a l k u István, A r g y e l á n M á s z a és T ó d o r Maris. Azzal vannak gyanúsítva, hogy több utonállást és számos betöréses lopást követtek el.

— **Betörés az időház éttermébe.** Az elmúlt éjjel 4z indóház éttermében a vendéglős hatasa betörést kísérelt meg. Egy vésővel a vendéglős pénztárát feltörte. Mikor a pénzzel éppen távozni akart, A j e d á n Gergely rendőrőrsvezető nyakon csípte.

— **Arverés.** Az aradi vasuti állomáson a visszahagyott és kézbesíthetlenné vált küldeményeket 23-án d. e. 9 órakor elárverelik. Az árverési tárgyak közül kiemeljük a következőket: kőolaj, üvegáru, butor, liszt, pamutáru, czukorka, festék, szalmiak-szesz, paplan, vászon, kép-ráma, vas-áru, papir, üres hordó, fábrius, stb.

— **Pályázatok:** Állatorvosi áll. Pétervároson 6 h. a. — Irnoki áll. a zentai járásbírósnál 4 h. a. — III. oszt. hivatalszolgái áll. a nagy-kikindai törvényszéknél 4 h. a. — Albírói áll. a vaskohi járásbírósnál 2 h. a. — Aljegyzői áll. a megyei járásbírósnál 2 h. a. — Jegyzői áll. az ujvidéki törvényszéknél 2 h. a. — Birói áll. a nagykikindai törvényszéknél 2 h. a. — Albírói áll. a nagykikindai járásbírósnál 2 h. a. — Pénzügybírói biztosi áll. az aradi pénzügyigazgatóságnál 3 h. a. — Jegyzői áll. a nagy-kikindai törvényszéknél 2 hét alatt. — Aljegyzői áll. a nagy-kikindai tvszéknél 2 hét alatt.

HYMEN.

Lichtman Samu biharmegyei gazdatiszt ma reggel fél 9 órakor esküszik örök hűséget az aradi izraelita imaházban N e u m a n Armin izr. iskolai igazgató bájos és kedves leányának L l o n k a kisasszonynak.

GYÁSZROVAT.

† Bodroghy Hidegh Gizella köztisztviselőben állott aradi urnó elhunytáról részvétellel vettük a következő családi gyászjelentést. Kronaggi báró Maurer Oszkárné szül. Bodroghy Lenke saját, ugy férje Kronaggi báró Maurer Oszkár, továbbá öz. Boros Józsefné szül. Hidegh Mária, öz. Guilay Istvánné szül. Hidegh Klementin, dr. Hidegh Kálmán, Edelmüller Gusztávné szül. Hidegh Etelka, Edelmüller Gusztáv, nevében fájdalommal dult szívvel jelenté sseretett felejtethetlen drága jó édes anyjának, anyósának, nővérnek, sógornőnek és rokonnak B o d r e g h y H i d e g h

G i z e l l á n a k, f. évi április hó 15-én, reggeli 8 órakor, életének 56-ik évében, hosszas és fádalmas betegség és a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt jobblétre szenderültét. A melboldogult földi maradványai f. évi április 16-án, d. u. 5 órakor fognak Andrássy-tér 8-ik számú házból a helybéli róm. kath. sírkertben örök nyugalomra tételni. Az engesztelő gyászmise pedig f. évi április 11-én, d. e. 9 órakor fog a helybéli t. Minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatattni. Aldás emlékére Arad, 1894. április 15. Csutak Károly „Entreprise des Pompes Funebres“ Arad.

EGYLETEK, TARSULATOK.

(*) A kölcsey-dalkör választmánya ma este 8 órakor saját helyiségében ülést tart. Rendes dalóra szerdán este lesz.

(*) Az „Aradi tornaegyesület“ választmánya rendes havi gyűlést tartott R o b i t s e k Agoston dr. elnöklete alatt, jelen voltak: A v a r f f y Ferencz, S z a t h m á r y János, M a j o r Reosz, S t e i n i t z e r Pál dr. T e l m á n y i Emil, M é s z á r o s Lázár és N a g y Sándor. — Mielőtt a napi rendre kitzűzött ügyek tárgyalásába kezdett volna a választmány, R o b i t s e k Agoston elnök lelkes szavakban emlékezett meg elhunyt nagy hazánk fia K o s s u t h Lajos nagy érdemeiről mint hazánk történetének egyik legkimagaslóbb alakjáról, s indítványozta: a választmány K o s s u t h Lajos elhunyt felett érzett hazafiai mély fájdalomának adjon jegyzőkönyvileg kifejezést s a K o s s u t h család fejéhez K o s s u t h F e r e n c z h e z részvét átiratot küldjön, továbbá a K o s s u t h Lajos emlék szobrára 50 azaz ötven koronát szavazzon meg. — A választmány eme indítványokat nagy lelkesedéssel és egyhangulag elfogadta, s megbizta az elnököt és a titkár művezetőt, hogy a részvétátiratot megszerkessze s azt a K o s s u t h családnak mielőbb elküldje.

Ezután felolvasták márczius 16-án tartott rendes havi gyűlés jegyzőkönyvét, melyet a választmány hitelesített és tudomásul vett. Elnök jelentette miszerint a folyó évi márczius hó 18-ikára kitzűzött évi rendes közgyűlés az-ért halasztatott el, mert a titkár, művezető szembaja miatt az évi jelentést nem készítette el.

Ezen akadály jelenleg nem forogván fenn, kéri a választmányt, hogy a közgyűlés napját és helyét tűzze ki. Ezen elnöki jelentést a választmány tudomásul vette, s az 1893. évi rendes közgyűlés 1894. évi április hó 22-ikén d. e. 11 órakor a városháza emeleti kistermében tartatik meg. Felolvastatták a „Magyarországi Tornaegyletek Szövetsége“ elnökségének átirata, melyben arról értesíti a választmányt, miszerint a f. é. május hó 13-14-ére kitzűzött s Szegeden megtartandó IV-ik országos torna ünnepélyt — miután Fiumében éppen ezen időben országos dalünnepély rendeztetik, mint két nemzeti kulturális cél sikere érdekében f. évi május hó 27-ikére elhalasztotta. Egyszermind a tornászokat az ünnepélyben való részvételre meleg és lelkes hangú felhívásban buzdítja s a jelentkezés végső határidejét folyó évi április hó 20-ikára tűzi ki.

Olvasattott a „B u d a p e s t i M a g y a r atletikai klub“ f. évi május 20-ikán Budapesten a „Nemzeti lovardá“-ban tartandó nyilvános vívó-mérkőzésre vonatkozó meghívója, ugyszintén a „B u d a p e s t i K e r é k p á r E g y e s ű l e t“ folyó évi április hó 20-ikán B u d a p e s t é s Rétság között tartandó országúti nyilvános versenyére vonatkozó meghívója, melyeket a választmány tudomásul vett. Ezek után a folyó ügyek letárgyalásával a gyűlés véget ért.

(*) A Körösszabályozási társulat közgyűlése. A körösszabályozási társulatnak e hó 23-án lesz a rendes évi közgyűlése Kisjénön Wenckheim Frigyes gróf elnöklete alatt. A közgyűlés iránt a birtokos osztályban nagyobb érdeklődés mutatkozik.

TANÜGY.

(—) A kereskedelmi iskolák tanterve. B e r z e v i c s y Albert államtitkár elnöklete alatt a kereskedelmi iskolák tanterve ügyében értekezlet folyik a kultuszminisztériumban. Az értekezleten részt vesz A b r a i Lajos az aradi kereskedelmi akadémia igazgatója is. Az elnöklő államtitkár az értekezletet meg-

nyitván, előadta, hogy a középkereskedelmi iskola reformjának alapos és gyökeres megoldása végett szükségesnek tartaná egyes iskolák tanfolyamának 4 évre való kiterjesztését, ami a minisztérium nézete is. Minthogy azonban az e téren működő szakérőnkongresszusa a három év megtartása mellett foglalt állást s minthogy az egységes-középiszkola kérdésének megoldását megelőzőleg nem látszik tanácsosnak a középkereskedelmi iskolák szervezésében mélyebbre ható átalakítást tenni, annál fogva a miniszter elhatározta a jelenlegi szervezet fővonásaiban való megtartását. Így tehát az értekezlet feladata a jelenlegi szervezet keretében a kiadandó új tanterv felőlhathározni. Az értekezlet az eléje terjesztett tantervjavaslatot általánosságban elfogadván, azonnal a részletek tárgyalásába boosátkozott és az általános tantárgyak tantervét kisebb módosításokkal elfogadta. A tárgyalást folytatják.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVESZET.

A színház műsora:

Április 17. (Kedd) A becsület, színmű; Balassa Jenő jutalomjátéka.
Április 18. (Szerda) Kis molnárné, operette.

* Rip-Rip. Planquette bájos zenéjű operetteje jó fél ház előtt gyorsan gördült jó előadásban került színpadra tegnap. Cs a t á r a czimszerepet szépen énekelte s figyelemreméltó alakítást nyújtott. S u g á r Aranka bájos Lisbeth, eleven Aliz volt, a kinek minden dalát zajosan tapsolták. S ó l y o m Adricut pompásan énekelte. R e v i t z k y Etel (Karinna) elevenségével tünt ki a keretből. R ó n a s z é k i (Derrick), F ó r i s Pista (Nick), S z e n d r e i (Van der Bilt) kiváló ensemblet alkottak. — A gyermekszereplők nagyon édesek voltak.

* Balassa Jenő jutalomjátéka. Holnap este lesz jutalomjátéka B a l a s s a Jenőnek, kiről az irigység is (ha ugyan irigy valaki reá) csak jót, csak dicséretet mondhat. Balassa csak jóizlését tanúsítja, mikor jutalomjátékául a B e c s ű l e t e t, S u d e r m a n e jeles színművét választotta, melyben T r o s t gróf szerepét fogja játszani. Feleslegesnek tartjuk előre is mondani, hogy jó lesz, hisz ismerjük őt mindannyian. Az érdeklődők figyelmét szívesen hívjuk fel a holnapi estre. A bérlektől esetleg fenmaradt jegyek ma déli 12 órától kaphatók a színházi pénztárnál.

* Vasárnapi előadások. Két tíres ház nézte végig vasárnap a színházi előadásokat. Hiába, most már a karzatot sem elégíti ki az olyan darab, hol harcok, dobpergés, török-magyar katonák vannak — csupán. Amilyen volt a közönség érdeklődése, olyan volt a színészek buzgalma is. Hanem hát kissé érthetetlen is, hogy az igazgatóság honnan szedi, miféle antikváriumból ezeket a darabokat. Az esteli előadásban ügyesek voltak: T o m p a, G a á l, D e l l i, B i h a r i; délután A s z t a l o s S á n d o r t tapsolták a félélyárasok.

* Bubos pacsirta. A színház legközelebbi ujdonsága V i l d e n b r u c h Ernő színműve „B u b o s p a c s i r t a“ lesz, mely ez időnyben nagy sikerrel került színpadra a budapesti népszínházban.

* A nagyváradi szezon. Nagyváradon már helyreállították a bódét s L e s z k a y Andrást színgazgató nagybankészul a nyári szezonra, mely május 2-án nyílik meg a „T r o u b a d o u r“ opera előadásával. A repertoire különben is ugyan tervezve, hogy minden hónapban legalább két operaelőadás lesz Nagyváradon. Színre fognak ezenkívül kerülni rövid egymást utánban a következő ujdonságok: P a f a e l, B ü n ö s, Irma öröksége, O t t h o n n, Három testőr, Katonásan, Ideál, Apai ház, M e n g o d i n u r felesége. Allatszelidítő, B a b a i 231 czikk, Primadonna, Asszony kerve jó, B u b o s p a c s i r t a, Fogadott leány, Bajárszék, Kis alamuszi, L i b a p á s t o r stb. Ezekben kívül előadják a nemzeti és népszínházban időközben színpadra kerülő darabokat és a régiiek közül a legjobbakat. — Az előleges színi jelentést, már, a napokban kibocsájtják. G o n d a László pénztárnok 20-án megy Nagyváradra s a bérletgyűjtést megkezdi.

* Félrelmért zenék eldorádója. M i o t t a p a p i r o s t nagyban gyártják s a nyomdákban olcsón dolgoznak: egyre-másra keletkeznek az irodalmi vállalatok. Helyesen írni nem tudó fiatal urak, mint szerkesztők állanak elő s néhány száz forint-

hoz jutott kiskoru legények, mint kiadók szerepelnek, képes és nem képes lapokat alapítva, amelyekkel a védekezni immár tudó közönséget elárasztják. Ezek az uraságok azonban majd nem mindjárt uton haladnak s lapjaikkal más, immár meg erősödött lapokat utánoznak. A minduntalan megjelenő új és új vállalatokban nincs eredetiség, nincs ötlet. Kaptafamunka hatását teszi valamennyi, csömört keltve a jobb izlésű közönségben. Ily állapotban szinte szenzációt kelt az a friss lap, amely a sablontól eltér és valami újat ígér, a mindjárt érett sajtuzút is. És éppen ezért emlékezünk meg a „Hazai Szalon” című hetilapról, amelynek szerkesztősége és kiadóhivatala most adta ki a prospektust. Elmondja ebben, hogy a meglevő napi- és szépirodalmi lapok tekintettel a közönségnek mindinkább finomuló izlésére, nem igen adhatják ki a kezdő írók műveit s így szárnyát szegik az írói tehetség kiképzésének, a mi elég baj s a min a „Hazai Szalon” akar segíteni, segíteni akar pedig azzal, hogy mindenkinek kinyomtatja a versét, a tárczáját, az elbeszélését, a regényét, avagy tragédiáját, ha a nyomtatási költség fejében két pengőt előre lefizet. És készséggel kiadja a lapban már megjelent közleményekre vonatkozó kritikát, ha a kritika írója minden sorért öt krajczárt leszur. Ha tehát most Füzfa Aladár a nevezett hetilapban kiadott egy verset, a mit ő írt s a következő számban erről a versről a kritikák között írja, hogy az „egy zseniális poéta korszakalkotó műve”: hát az egész mulatság nem került többé két forint és ötven krajczárnál. Sokkal rosszabbul járnak azonban a regény- és tragédia-írók, a kiknek műveikért — miután a regények és tragédiák rendszerint hoszruk — pár száz forintot is kellene fizetni. A mi a véleményünket illeti a vállalat felől, az csak helyeslő lehet, mert kérdést old meg. Kérdést, amelyre általában kíváncsiak lehetnek és amely azt foglalja magában, hogy vajjon akadémia Magyarországon olyan bolond, aki pénzt ad azért, hogy nevetség tárgya legyen?

TÖRVÉNYKEZÉS.

Katonatiszt és kereskedő segéd.

Az aradi háziezred egyik tisztjét Grün Gyula főhadnagyot feljelentette az ezredparancsnoknál valami Ratits Lajos nevű kereskedősegéd, hogy szóvitázás közben kardot rántott ellene. Később azonban visszavonta a panaszát, sőt egyben azt is bevallotta, hogy nagy felingereltségében hazug vádat emelt a főhadnagy ellen. A hamisan vádaskodót természetesen a kir. törvényszéknek adta át Grün főhadnagy. Tegnap volt ez ügyben a végtárgyalás. A vádlottat, aki most közhonvéd s egyenruhában jelent meg a bíróság előtt, egy havi fogságra ítélték.

SPORT.

+ Czéllövés. Az aradi polgári lövészegyesület által f. é. április hó 15-én tartott rendszeres díjlövészet eredményéről.

A mély lövésekre kitűzött díjakat nyerték: Az 1-sőt Bródy József, a 2-at Klein Ignác legjobb 4-es lövéssel.

A körlövészetre kitűzött díjakat nyerték: Az 1-sőt Tóth Mihály, a 2-at Joó Béla, a 3-at Kosztka Emil és a 4-et Bródy József.

Találókát löttek:

	Szeg	4	3	2	1
Bródy József	—	2	10	12	7
Klein Ignác	—	1	11	14	11
Kosztka Emil	—	—	9	11	10
Magyar Ferencz	—	—	7	9	9
Heinoz Gábor	—	—	6	9	8
Scherhag Jakab	—	—	6	8	5
Gebhardt István	—	—	5	7	9
Kosztka Lajos	—	—	4	7	6

TÁVIRATOK.

A ház tárgyalási sorrendje.

Budapest, április 16. (Saj. tud. táv.) A képviselőház alkalmassint már a holnapi ülésében befejezi a házasságjogról szóló törvényjavaslatot.

Tárgyalását a ház ezután első sorban a főrendiház által a mezőgazdasági és

mezőrendőrségi törvényjavaslaton tett módosításokat veszi tárgyalás alá; majd tárgyalni fogja Romániával megkötött vám- és kereskedelmi szerződés becikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot: továbbá az örökösödési eljárásról szóló terjedelmes törvényjavaslatot, melyről szóló jelentés kinyomtatva és szétosztva lesz.

Végül a kétszázmillió forint államjegy bevonásáról szóló törvényjavaslatot. Az igazságügyi bizottság ez alatt letárgyalhatja a gyermekek vallásáról, valamint az állami anyakönyvekről szóló törvényjavaslatokat úgy, hogy ezek is nemskára a ház napirendjére kerülhetnek. E közben letárgyalható lesz számos tárgyalásra kész apróbb törvényjavaslat és jelentés is.

Plébános választás Csabán.

Csaba, április 16. (Saj. tud. távirat.) A képviselőlet izgatott vita után Nemeskey és Lapusny nagyváradi lelkészek közül a harmadik jelöltet Hockot közfelkiáltással plébánossá választotta, daczára Schlauch átíratának, melyben kijelenti, hogy a választást jogosnak nem ismeri el. Hock ezt szentszéki perrel akarja kivívni.

Hock megmarad képviselőnek.

Nagy orkán.

Nagybecskerek, április 16. (Saj. táv.) Reggel óta orkányszerű szél dühöng és semmi eső.

Szilágyi Etele dr. halála.

Kolozsvár, április 16. (Saj. tud. táv.) Szilágyi Etele dr. a természet tanára, Szilágyi miniszter fivére, az itteni egyetemen tudóvészben meghalt.

Dühöngő járvány.

Jászberény, április 16. (Saj. tud. táv.) A kanyaró és difteritisz miatt az összes népiskolákat bezárták.

Öngyilkosság egy szállodában.

Eger, április 16. (Saját. tud. távirata.) Orondy obudai kereskedő egy fiatal leánnyal vasárnapra Egerbe érkezett s a szállodában agyonlőtték magukat mivel a leány szülei nem engedték házasságra lépni.

Ajándékozás.

Kassa, április 16. (Saj. tud. távirata.) Tordassy András 84 éves polgár két házat 50,000 frt értékben a városnak ajánlkozta, hogy kamataiból a kassai árva és lelenczgyermek fenntartassanak.

A birodalmi tanács ülése.

Bécs, április 16. (Saj. tud. távirata.) A birodalmi tanács képviselőházának ülésén egy német nemzeti párti képviselő indítványozta, hogy Schönborn igazságügy-miniszter reakcionárius beszédét tüzzék ki napirendre. — Elvették.

Russ kijelentette, hogy a miniszter szombati beszéde kinosan meglepte a szabadelvű pártot, indítványozza, hogy a képviselőház sajtóbizottsága tárgyalja a miniszter válaszát.

Pacak kívánja, hogy a sajtóbizottság nyolcz nap alatt tárgyalja a sajtóreform javaslatot.

Az indítványt a ház többsége elfogadta. A szavazás megdöbentette Schönborn ki előkelő politikai személy előtt kijelentette: „le fogom vonni a szavazásnál a konsequentiáit a miniszterium képviselő-

házi ülés tartama alatt tanácskozással összegyűlt helyzetet megbeszélendő.”

KÖZGAZDASÁG.

A waggongyár közgyűlése.

Arad, április 16.

Arad város egyik óriás gyára tartotta tegnap közgyűlését, hogy beszámoljon részvényeseinek az igazgatóság az elért eredményekről.

Fényesek és szépek az eredmények.

Oly szilárd alapokon nyugszik ez a részvénytársaság, mely létjogát az elért eredményeken kívül is biztosítja.

A közgyűlésről tudósítónk következőképen számol be:

Tegnap délelőtt 10 órakor tartotta évi rendes második közgyűlését az aradi waggongyár és vasöntőde részvénytársaság saját helyiségében.

A gyűlésen Weitzer János elnöklése alatt jelen voltak:

Ramor Lajos vezérigazgató Váshelyi Béla, Nachtnébel Odön, Kohn S. N. Tolnai Lajos, Heinrich Sándor, Boros Beni, Hegedűs Lajos, Révész Adolf, Schöpkesz Ede, Szalay Antal, Wader Gyula, Szentpétery Antal, Hermann Gyula, Végh Aurél, Steinitzer Pál dr., Zselénszky Róbert gróf, Ottenberg Tivadar Huze (Schoeller-czég képviselője) Weidenfeld Lajos stb.

A gyűlést, miután Weitzer János még nem tudja tökéletesen a magyar nyelvet, Váshelyi Béla vezette.

Bejelentette, hogy huszonegy részvényes benyújtott részvénye 888 szavazatot képvisel és így a gyűlés határozat képes. Felkérte ezután a jegyzőkönyv vezetésére Nachtnébel Odönt és a jegyzőkönyv hitelesítésére pedig Végh Aurélt és Weidenfeld Lajost.

Ramor Lajos vezérigazgató olvassa ezután az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentését, melyből a következőket közöljük:

Van szerencsénk a lefolyt második üzletévről a következőkben jelentést tenni.

Ami waggonépítési-osztályunk működését illeti, az egész éven keresztül igen élénken voltunk foglalkoztatva, a mennyiben nemcsak a magy. kir. államvasutaktól nyertünk nagyobb mérvű személy-, kalauz- és teherkocsi megrendelést, hanem a magánvasutak és vasutépítési vállalatok is részesítettek bennünket különféle kocsinemek szállításában.

Daczára annak, hogy a második üzletévben is a kezdet nehézségeivel és különféle átalakítások keresztülvitelével kelle küzdenünk, mégis kötelezettségeinknek úgy a szállítási határidő betartása, mint egyéb tekintetben, mindig a legnagyobb pontossággal feleltünk meg.

Az 1893. év október elején, vagyis gyárunk üzembe helyezésétől számított 1 és háromnegyed év után az 1000-ik normális nyomtávu kocsi szállítottuk, mely szép eredmény úgy tisztviselőink, valamint munkásaink és családjaik részére megtartott ünnepély által lett megünnepeelve.

Vas- és ércöntődnék, vevőink részére valamint saját szükségletünk fedezésére folyvást foglalkoztatva volt, és az év vége felé vasöntődnéket nagy mennyiségű csövek öntésére is rendeztük be, miután előreláthatólag ezen árucikkekre már a közel jövőben nagy szükség leend.

Habár gépgyárunk nem érte még el amafokot, a melyre azt emelni iparkodtunk, mindazonáltal már ez ágban is elegendő számú vevőt nyertünk meg.

E két utóbbi osztály határozottan emelöleg hatott az elért tiszta nyereseményre.

Munkásaink száma a lefolyt évben csaknem állandóan 1200 volt.

Az 1893. évben szállított waggonok, valamint vevőink részére készült gépek és gépalkatrészek, vasszerkezetű munkák stb. továbbá az öntött vas- és öntött fém-árak összértéke o. é. 1,952,488,94 frt, a mihez még a félig elkészült árak, valamint a saját berendezésünkre készült árak értéke hozzászámítandó.

Az elért tiszta nyeresemény a leírások után o. é. 116,007.35 frtot tesz ki,

Ezen nyereség az előző évi forgalomhoz képest nem eléggé kedvező, mi egyrészt gyártmányaink alacsonyra nyomott árának, másrészt pedig az anyagárak és a munkabérek magasságának tudható be.

A folyó évre egy a múlt évből származó megrendelés, és a m. kir. államvasutak, valamint egyéb magánintézetek újabb megrendelése által, teherkocsikkal egészen őszig, személykocsikkal pedig az egész évre el vagyunk látva.

A tisztelt közgyűlés a borosjenői faipargyárak megvételére felhatalmazott bennünket. a' minek következtében mi nevezett szövetkezettel tárgyalásokba bocsájtkoztunk, a melyeknek eredménye lett, hogy az összes telebfektetések, valamint áru- és anyagkészleteket o. é. 147,666.01 frtért vettük át, még pedig a szövetkezet 1892. évi zárszámadása alapján, a befizetett részvénytőke 20 százaléknak levonásával.

Daczára annak, hogy ezen tárgyalások csak rövid idő előtt vezettek végleges eredményhez, mi mégis, hogy az üzletet jobban és alaposabban átanulmányozhassuk, a vezetőt már 1893. június 1-én vettük át, és a gyárakat saját számlánkra kezeltük.

Midőn elhangzottak a jelentések szavai, számai Heinrich Sándor elnök és kérte a közgyűlést, hogy fogadják el egyhangúlag a jelentéseket és az igazgatóság vagyonfelosztásra vonatkozó indítványát, egyuttal melleg szavakban emlékezik meg az igazgatóság tevékenységéről, bízóságáról és kéri a közgyűlést, hogy fejezze ki az igazgatóságnak köszönetét.

A közgyűlés egyértelműleg a f felszólalás értelmében határozott és így V á s á r h e l y i Béla határozatilag kimondta, hogy úgy az igazgatóság felmentvényét, mint a vagyon felosztás következő tervezetét a közgyűlés elfogadta.

1. 20% a tartalékalapra az alapszabályok szerinti kerék számban 230) frt. 2. 5% osztalék 6000 drb. részvényre a 7 frt 50 kr 45,000 frt. 3. a fennmaradó 67,222 frt 37 krnak az igazgatóság tagjait illető 20%-a 13,444 frt 48 kr. 4. 3% felülosztalék 600) drb. részvényre a 4 frt 50 kr, 27,000 frt. 5. a tartalékalapnak kiegészítése 15,000 frtra 12,700 frt 6. a felügyelő-bizottság díjazása 1200 frt, 7. a vezérigazgató és a tisztviselők juala 5440 frt. 8. a tisztviselők és művezetők megalapítandó nyugdíj alapjának javára 2000 frt.

V á s á r h e l y i Béla ezután indítványozta, hogy a részvények osztalékait május 1-sejétől fizessék ki, még pedig Aradon: az arad-csanádi gazdasági takarékpénztárnál, Pesten: A kereskedelmi banknál és Bécsben: A Schoeller-czégénél.

Bejelenti ezután elnökölő V á s á r h e l y i Béla, hogy Takácsy Sándor dr, felügyelő bizottság tagságát vissza óhajt lépni.

A bejelentést tudomásul vették és elfogadták, mely után megejtették az új felügyelő bizottság megválasztását.

Megválasztottak rendes tagoknak: Hegedűs László, Révész Adolf és Waldert Gyula. Póttag lett: Szentpétery Antal.

A közgyűlés napirendje ezzel ki lett merítve.

Weitzner János emelkedett fel ezután s habár német nyelven mondta szavait, magyarul érezte.

Hálásan emlékezett meg az igazgatóság buzgó és őt támogató működéséről és ígerte maga részéről, hogy törekedni fog, hogy évről-évre jobb eredményeket mutassanak fel. És rajta lesz egyuttal, azon, hogy hasznára legyen a hazának és Arad városának is.

Weitzner János szavait lelkes eljenzés követte s evvel véget ért a gyűlés, mely után a részvényesek a gyár megtekintésére indultak.

— Az aradi gazdasági egyesület vasárnap délután gróf Zselénsszky Róbert elnöklete alatt szépen látogatott ülést tartott, melyen részt vettek V á s á r h e l y i Béla elnök, Bohus László, Boros Beni, Kintzig János, Solyomossy Lajos, Szalay Antal, Szathmáry Gyula alispán, Tomkás Emil, Török Béla, Varga Imre, Viszér Péter.

A tanácskozás legfőbb tárgyát az országos magyar gazda egyesületnek a képviselőházhoz intézett felirata képezte az orosz és román szerződések tárgyában.

Miután a feliratban foglalt kívánságok ismertetve lettek, B o r o s Beni utalt arra, hogy a Romániával kötött egyezményben az országos gazdasági egyesületnek egyik leglényegesebb kívánalma t. i. az, hogy a szerződés 12 havi felmondással köthessék, bennfoglalatik, de mert meggyőződése szerint is a szerződés nekünk többet nyújt mint a mily ellenértéket adunk, — javasolja, hogy a választmány a feliratot vegye tudomásul. Ha azonban erre nem volna hajlandó, napolja el a tárgyalást, míg a szerződéssel magával is részletesen megismerkedik, hogy a nek előnyeit, hátrányait megbirálhassa. Hosszas vita indult meg erre, melyben a jelen voltak majd mind részt vettek s melynek eredménye gyanánt kimondatott, hogy a tanácskozást a román keresk. szerződés fölött ma folytatni fogja a választmány.

A magyar szesziparosok országos értekezletének a képviselőházhoz intézett felirata a szeszdó törvény módosítása tárgyában tudomásul vétetett.

A földművelésügyi miniszter egy leiratához képest a gazd. egyesület fel fogja hívni tagjainak figyelmét a mezőgazdasággal és erdőszellett foglalkozók nyugdíjintézetére, hogy alkalmazottaiknak jövőjéről a nyugdíjintézet igénybevétele által gondoskodjunk.

A c z u k o r g y á r létesítése érdekében a gazdasági egyesület részéről tett lépésekről szóló jelentés tudomásul vétetett, hasonlókép az igazgatóság azon intézkedése is hogy a megye területén a fajbaromfi tenyésztés terjesztését 8 törzs ingyen kiosztásával megkezdte.

Az első aradmegyei fajbaromfi tenyésztő és kiviteli társulattól beszerzett törzsek Pécska vidékén helyeztettek el.

Több kisebb jelentőségű ügyirat tudomásul vétele vagy tett intézkedés jóváhagyása után az ülés véget ért.

— Szőlő fásajtási tanfolyam. A ménési m. k. vinczellér iskola helyiségében i. hó 23—24—25-én R i c h t e r féle ojtási tanfolyam fog tartatni, mi azzal hozatik az érdeklődő közönség tudomására hogy azok kik részt venni óhajtanak a jelzett napokon reggel 8 órakor egy éles ojtó késsel ellátva alólított igazgatóságnál jelentkezzenek. Egyben azt is tudomására hozom az érdeklődőknek hogy i. hó 26—27—28—30. Május 1—2-án a vinczelléri iskola tanulói a saját ojtványainkat készítik, melyeknek elültetése Május 4—5-én és ha ezeken a napokon el nem végeztetnék 7—8-án fog történni. Ezen ojtási és ültetési művelet is bár ki által megtekinthető és a felvilágosítások készséggel megadotnak. A ménési vinczellér képezde igazgatósága.

— A vetések állása. Aradon a tavaszi gabonaművek, ámbár többnyire jól keltek, sőt néhol igen szépen állottak még egy hét előtt is, de a folyton tartó szárazság miatt kezdenek visszamaradni s néhol hanyatlani; esőre égető szükség van az egész vidéken. Nagyon kívánja már a csapadékot az őszi gabona is, mely még meglehetősen jól áll. A répa nem igen bír mozdulni; egyenetlenül kel. A kevés talajnedvesség daczára a kukorica vetéséhez hozzáfogtak; a késői burgonyát is ültetni kezdik. A mesterséges és természetes kaszálókön nem igen nő még takarmány; a legelők is többnyire gyengék. A legelőkre kijáró jószág csak félig van jóllakva. A szőlőket kifődték, igen jól állanak; a gyümölcsfák is kitünően állanak.

Szeszüzlet.

— Április 16. —

Mai jegyzéseink: Készáru nagyban nyers szesz 58.75, kicsinyben 54.— hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1894. április 16.

Table with 2 columns: Item name and price. Includes Magyar aranyjárdék 4%, Magyar koronajárdék 4%, Magyar arany 4 1/2%, Magyar ezüst 4 1/2%, Magyar keleti vasút 1876., Magyar földterhermentesítési kötvény., Magyar italmegevéltési kötvény., Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény., Magyar nyereségnyersorjegy kölcsön., Tiszaszabályozási és aszegedi kölcsön., Osztrák papírjárdék., Osztrák járadék eszt.

Table with 2 columns: Item name and price. Includes Osztrák járadék arany, Korona járadék, 1860-ki államsorjegyek, Osztrák-magyar bankrészvény, Magyar hitelbank részvény, Osztrák hitelintézet részvény, Osztrák-magyar államvasut.

Budapesti gabnatőzsde

— Az „Aradi Közlöny“ távirati tudósításai. —

Budapest, április 16. d. n. 5 óra.

Table with 4 columns: Gabona, Faj, Irányzat, and price per 100 kilogramm frt. Includes Buza, Rozs, Árpa, Zab, Tengeri, Káposzta-repcze, Köles, and various subtypes like bányási, tiszavidéki, pestvidéki, fehérmegyei, bácskai, észak-magyarországi, lanya, szilárd, tavasza, junius 1894, őszre, május-junius 1894, szept-október 1893, Budapest sz. tavasza, Budapest sz. őszre, aug.-szeptember 1893.

VIZJELZÉS.

1894. évi április hó 16-én reggel 7 órakor észlelt vízállások, időjárás és hőfokok a marosi és tiszai vízmérczén.

Table with 5 columns: Eszlelési állomás, Hőmérsék, Időjárás, Vizállás, and Jégvastagság. Includes Branyicska, Soborsin, Radna, Arad, Makó, Szeged with specific measurements and weather conditions.

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vízállásokat jelzi. A - jel a 0 alatti hőmérsék és vízállásokat jelzi. Arad, 1894. április 16.

A m. kir. folyammérnöki hivatal.

Aradvárosi

Evadbérlés szünet.

színház.

Havibérlés szünet.

Kedden, 1894. évi április hó 17-én:

BALASSA JENŐ JUTALOMJÁTÉKAUL:

A BECSÜLET.

Stimmű 4 felvonásban. Irta: Sudermann H. Fordította: Fáy J. Béla.

SZEMÉLYEK:

Table with 3 columns: Name, Role, and other details. Includes Mühlingk, kereskedelmi tanácsos, Csátár Gy., Amália, neje, Lubrincoz J., Kurt, fia, Szandrei M., Leonora, leánya, Kaczér N., Brandt Lothár, Fenyvessi B., Stengl Hugó, Foriss P., Traut-Saarberg gróf, Balassa J., Az öreg Heinecke, Gál Gyula, A felesége, Tolnayné, Róbert, fiok, Tompa K., Augusztá, leányuk, Rónaszékiné, Alma, leányuk, Delli Emma, Mihalszky, Czákó.

Kezdete 7 1/2 órakor.

IDEGENEK NÉVSORA.

— Április 16. —

Fehér Kereszt szálloda: Hermann Benő hivatalok, Szlatina. Rosner Mór kereskedő, Félégyháza. Gál Kálmán kereskedő, Szeged. Csányi János főhadnagy, Szeged. Ifj. Gál Ferencz kereskedő, Szeged. Ormos Béla vállalkozó, Szeged.

Három Király szálloda: Mannheim József kereskedő, Kisjenő. Huszka János földműves, Tornya. Verik János birlókos, Dombiratos.

Arany Kulcs szálloda: Koncsányi János tanító, Szedrhát. Bachné és nővére vendéglős neje, Borozsóné. Balogh Imréné földbirtokos neje, Új-Szt.-Anna. Fischer N. kereskedő, Draucz. Komka Gyula magánzó, Kapriara.

Vasuti szálloda: Bildhauer Klementin kereskedő, Kerttő. Kraushaar Károly lapszerkesztő, Temesvár.

Felelős szerkesztő. Vass Géza, távollétében a szerkesztésért felelős: ifj. Gily Ede

20-30 darab

5 és 6 hectoliteres hordó

olcsó áron

eladó

Ferdinánd-utca 1. szám alatt, — ugyanott

24 hectoliter 8 éves 419 1-3

magyaríati bakator bor
is eladó.500 aranyat
adok annak, a ki

KOTHE-FOGVIZ

egy üvegének — ára 35 kr. —
elhasználása után fogfájásról pa-
paszkodik vagy szája bűzös maradKothe-fogpor, kitűnő és gyorsan ható
fogtisztító szer. Egy doboz ára 30 kr.
— Kitűnő lágy és kemény fogkefék 30 és
50 krért ajánlatnak.Kothe György János, volt udvari szállító
146. 4-12. Baden Bécs mellett.
Kapható:TÖRÖK JÓZSEF budapesti gyógy-
szerész különlegességi főraktárának
aradi fiókjában:

RING LAJOS,

„Angyalhoz” címzett gyógyszertárban,
Aradon, Asztalos Sándor-u. I. sz. ..

M. kir. Államvasutak üzletvezetősége, Miskolcson.

84 | III. ss.

62 2-*

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak legénye-mihályi ál-
lomásán az 1894. évi július hó 1-től megüre-
szedő vendéglői üzletnek ugyanazon időpontra
számított három évi időtartamra leendő bérlete
iránt azaz 1897. évi június hó 30-ik napjaig ezen-
nel nyilvános ajánlati tárgyalás hirdetik.Az 50 kros bélyeggel és „Ajánlat a m. kir.
államvasutak legénye-mihályi állomásán levő ven-
déglő üzletre 84. számhoz” felirattal ellátott, be-
ritékba zárt és lepecsételt, nemkülönb a kellő
okmányokkal felszerelt ajánlatok az 1894. évi
május hó 1-ő napja déli 12-órásig a m. kir. ál-
lamvasutak miskolczi üzletvezetősége titkári hi-
vatalához — posta útján térítve vevény mellett —
nyújtandók be.Bánatpénz fejében pedig 50-asaz ötven o. é.
ftt készpénzben vagy állami letételekre alkalmas
értékpapirokban a nevezett üzletvezetőség gyűjtő-
pénztáránál Miskolcson 1894. évi ápril hó 31.
napja déli 12 óráig letendő.A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a
nevezett üzletvezetőség III. forgalmi és keresk.
osztályában (II. emelet) a hivatalos órák tartama
alatt megtekinthetők; miért is ajánlattevőktől fel-
tételéstetik, hogy a feltételeket ismerik s azokra
magukra néve egész terjedelmükben kötelezőknek
elfogadják.A feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határ-
időn túl beérkező ajánlatok figyelembe vételni
nem fognak.A m. kir. államvasutak miskolczi üzletvezetősé-
ge fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlat-
tevők közül — tekintet nélkül az ajánlott bér-
összegre — szabadon válassza ki.

Miskolc, 1894. január hó 6-án.

Az üzletvezetőség.

8100/I. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak szolnoki
osztálymérnökségénél egy irodaszolgái állás
üresedett meg, melylyel 210 frt azaz kétszáz-
tiz forint évi fizetés, 60 frt lakbér és szolgál-
lati ruházat élvezete van egybekötve.A polgári alkalmazásra jogosító hadügyi
vagy honvédelmi miniszteri igazolvánnyal el-
látott kiszolgált katonai altisztek az ily állá-
sok betöltésénél elsőbbséggel bírván, felhívjuk
azon altiszteket, kik az 1873. évi II. törvény-
cikk értelmében jogosultsággal bírnak és pá-
lyázni óhajtának, hogy emittett igazolvánnyal
felszerelt folyamódványukat, melyben a va-
suti szolgálatra képesítő, 35 évet meg nem
haladó koron, ép- és egészséges testszerkeze-
ten kívül a magyar nyelv szóval és írásban,
a számolás elemeiben való jártasság, valamint
a magyar honpolgárság kellően igazolandó,
következő czím alatt: „A magyar kir. állam-
vasutak üzletvezetőségének Aradon” legké-
sőbb f. é. május 15-ig terjesztsek be, mint-
hogy az ezen napon túl beérkező kérvények
figyelembe vételni nem fognak.

Arad, 1894. ápril hó 6.

Az üzletvezetőség.

6027 | 894. sz.

1-3

Pályázati hirdetmény.

Arad szab. kir. város közönsége ezennel
pályázatot hirdet: világítási és erőátviteli cé-
lokra szolgáló központi villamos-telep-
nek s az ehhez tartozó vezetéki hálózatnak és
berendezéseknek Aradvárosában való létesítése
és üzemben tartása iránt. — A pályázati aján-
latok 1894. július 1-ének d. e. 12 órájáig Arad
sz. kir. város polgármesteri hivatalához nyujtan-
dók be.Minden ajánlathoz bánompénzül készpénz-
ben vagy óvadékképes értékpapirokban 5000
(ötezer) forint csatolandó, vagy azok benyujtá-
sával egyidejűleg a város pénztáránál letétbe
helyezendők. — A pályázati feltételeket, melye-
ket minden pályázónak ismernie és el kell fo-
gadnia: a polgármesteri hivatal a hozzá intézett
megkeresésre a pályázni kívánóknak kiszolgál-
tatja, illetőleg postán megküldi.

Aradon, 1894. márczius 24-én.

Salacz Gyula,

kir. tanácsos, polgármester.

520/894 eln. sz.

407. 2-3.

Árlejtési hirdetmény.

Az aradi kir. törvényszék elhelyezésére
szolgáló épületnek, tetőzetének, csatornáinak,
árnycsatornák helyreállítására, az esküdtszéki
terem átalakítása, az összes helyiségek kifestése
körül munká elvállalása iránt 1894. évi április
hó 28-ik napján d. e. 10-óraker a törvényszéki
irodaigazgató irodájában, 4116 frt 3 kr kikiáltási
ár mellett nyilvános árlejtés fog tartatni.Írásbeli zárt ajánlatok 50 kros bélyeg és a
kikiáltási ár 10 százalékát képező bánatpénzzel
ellátva, a szóbeli árlejtés megkezdése előtt az
elnökségnél benyújthatók.Az árlejtésen résztvevők a kikiáltási ár 10
százalékát tartoznak bánompénzül letenni.Az árlejtési feltételek és a költségvetés, az
áramelés, az építési leírás, ugy. az átalakítási
terv a hivatalos órák alatt az irodaigazgatónál
betekinthető.

Arad, 1894. április 10-én.

Ottubay Károly,

kir. tszéki elnök.

Hirdetmény.

A következő melegebb évszakra való te-
kintettel, a közegészség és köztisztaság fentar-
tása érdekében, a tisztí főorvos véleménye alap-
ján a következő övrendszabályok követését ren-
delem el:1. Vendégfogadók, korcsmák és több lakót
magában foglaló házak tulajdonosai gond-
nokai, bérleti kötelesek a trágyát, szemetet és
egyéb hulladékot az udvarukból mindennap, a
kisebb házak tulajdonosai, gondnokai, bérleti
pedig minden harmadnap kihordatni, az udvart
és ház elejét naponta felsepertetni, a vízfolyó-
kákat kisépertetni és mésztejjel kiöblíttetni.2. Az utcára, vagy folyókába szennyes vi-
zet önteni, elhullott állatot vagy bármi állati és
egyéb hulladékot kidobni a legszigorubb bünte-
tés terhe alatt tilos.3. Minden háztulajdonos köteles árnyékszék-
két, ha az egy éve nem tisztított, sürgösen
kiszáraztatni, az udvarán egy kádba vizet tar-
tani, melyben 100 liter vízre 5 klg. nyers car-
bolsav feloldva álljon, vagy pedig 1 rész
nyers oltatlan mészből 4 rész vízre készített
mésztej oldatot készíteni és ezen folyadékot az
árnyékszekbe, minden ülőhelyre 5—5 liter szá-
mitva, harmadnaponként beönteni. Ezzel fertőt-
lenítendő a szemetartó ládák, gödrök és az
udvari folyókák is.4. A lakosztályok tisztán tartandók, a szo-
bák este és reggel jól szellőztetendők.5. Szűk udvari házak kapui reggeli 5 órá-
tól esti 10 óráig tárva tartandók.6. A kutak tisztán tartandók, közelükben
minden mosogatás, öblögetés stb. kerü endő, a
mellettük netán levő gödrös helyek tiszta föld-
del feltöltendők, a pocsoltyák kiszáritandók, szár-
nyas, vagy egyéb állatok fűrésztői a kuttól tá-
vol létesítendő, nehogy a kut vize a szenny-
viz leszivárgása által ivásra alkalmatlanná váljék.Az orvosi hivatal által rossznak minősített
kutak vizeinek használata mellőzendő s csupán
jó vizű kutak vize élvezendő. Ugyiszintén kerü-
lendő a Maros folyó vizének használata, a meny-
nyiben azonban az el nem kerülhető, ugy az
csak felforralás után élvezendő.7. A mézárások, valamint a piacon
áruló hentesek vágó tökéi, asztalai és a mérle-
gek legtisztábban tartandók, megromlott hús-
hamisított tejet vagy éretlen gyömoölcsöt, a pá-
rolásra szánt félérett gyömoölcs kivételével, üz-
lethelyiségekben vagy piacon elárúsítani a leg-
szigorubb büntetés terhe alatt tiltatik; élvezetre
nem alkalmas tápszerek elkoboztatni és meg-
semmisíttetni fognak.8. Nem élő, de még friss halak árulása a
további intézkedésig csak déli 12 óráig enged-
tetik meg. Az el nem árusított halak pedig a
már kiadott meghagyásban foglalt módon meg-
száritandók.9. Bérkocsik, fuvarosok és a közúti vasut
álló helyei ugy a városban, mint a vasúti pá-
lyaháznál naponta többször felseperendők, a trá-
gya eltávolítandó és a külön utasításhoz képest
bő vízzel lelocsolandó és annak megtörténte után
naponta 3 ízben mésztejjel vagy cresyl mésszel
fertőtlenítendő.Mindazok, kik a jelen hirdetményben fog-
lalt óvintézkedéseket nem fogadosítják, — ki-
hágást követnek el és az 1876. évi XIV. t.-cz.
7. §-ában elbirt pénzbírsággal fognak büntettetni.Az elbirt óvintézkedések fogadosításának
ellenőrzése az összes rendőri közegek kötelessé-
gét képezi.Kelt Aradon, 1894. április hó 4-én, a vá-
ros rendőrkapitányi hivatala, mint I-ő fokú
egészségügyi hatóság.

Sarlott Domokos

főkapitány.

7452 | 894.

1-3

Hirdetés.

A nagymélt. m. kir. belügyminiszter ur
28951 | 894. sz. a. kelt rendelete nyomán ezen-
nel közhírré tétetik, hogy Arad sz. kir. város
területén lakó mindazon orvosok, kik Buda-
pesten a f. évi május 1-én kezdetét veendő
beti bakteriologiai tanfolyam saját költségükön
résztvevői akarnak, f. é. ápril hó 25-ik nap-
jáig a városi tisztí orvosi hivatalnál jelentke-
zenek, hogy neveiket felterjesztetni lehessen.
Arad, 1894. évi április hó 17.

A városi tanács.